

Norske Billedkunstnere (NBK) er fagorganisasjonen for profesjonelle billedkunstnere i Norge. NBK har som formål å ivareta billedkunstnernes faglige, ideelle, økonomiske og sosiale rettigheter og interesser. NBK representerer 3 400 kunstnere fra det visuelle feltet, som fordeler seg på 20 grunnorganisasjoner.

Forskriften for Regionale kulturfond må sikre at midlene som bevilges kommer det frie feltet til gode.

Innledning

For NBK er det viktig at forskriften sikrer at midler som blir bevilget kommer det frie feltet til gode, og at det blir betalt honorar og vederlag til profesjonelle aktører. Og det må være en forutsetning at fondsmidlene ikke erstatter fylkeskommunenes eksisterende kulturbudsjett. NBK mener det er viktig at forskriften for fondene blir slik at en kan søke om for eksempel driftsmidler til felles atelier og verksteder. Her er behovet stort i det visuelle kunstfeltet.

Vi arbeidet med høringssvaret har vi hatt dialog og innspillmøter med våre 20 grunnorganisasjoner. Behovene og utfordringene på kulturfeltet i fylkeskommunene er åpenbart ulike, men det kommer også tydelig frem at utfordringene for den enkelte kunster er ganske lik i hele landet.

Styrking av eksisterende tiltak gir økt kvalitet

Regjeringens ønske om å styrke kulturlivet i hele landet er bra, og Regionale kulturfond kan bli et viktig bidrag til å øke både aktivitet og kvalitet på kulturtilbudet lokalt og regionalt.

Men hva skal til for å gi økt kvalitet på kulturtilbudet? Allerede i dag finnes det mange lokale kunstnerinitierte initiativ som visningsteder, fellesverksteder og atelierfelleskap. Disse er viktige bidragsyttere til lokalt kulturliv. En bærekraftig infrastruktur med visningssteder og produksjonslokaler er en forutsetning for å kunne virke over hele landet, og styrking av denne type eksisterende tiltak vil enkelt generere både økt kvalitet og aktivitet. Det er derfor av stor betydning for en vellykket ordning at disse aktørene kan søke tilskudd fra de nye kulturfondene. Her kan en få stor avkastning med små investeringer.

Lokale engasjement med nasjonal kunst

Vi savner en tydeliggjøring i formålsbestemmelsen som sikrer at også initiativ og organisasjoner med ideelt formål er inkludert og derved kan motta tilskudd gjennom ordningen. Ved å inkludere *ideelt* kulturliv i formålsbestemmelsens ordlyd, kan bidra til å sikre at også viktige aktører innen billedkunstheltet, som kunstnerdrevne visningssteder, fellesverksteder, atelierfelleskap og kunstprosjekter, har anledning til å kunne søke og få tildelt støtte fra de regionale kulturfondene.

Et annet eksempel er [Norske kunstforeninger](#) – hvis formål er å gi flest mulig tilgang til profesjonell kunst – med rundt 140 medlemsforeninger, hvor driften i hovedsak er basert på frivillig arbeid. Tilskudd til utstillingsprogram fra Regionale kulturfond, vil gjøre kunstforeningene i stand til å betale profesjonelle kunstnere, rimelige utstillingshonorar og vederlag.

[Norges 15 kunstsentre](#) er også ideelle aktører og kunstfaglige ressurser som bidrar med profesjonell aktivitet og formidling av kunst i sine regioner. Kunstsentrene er åpne for alle og gjennom sin aktivitet fungerer de som et bindeledd mellom de profesjonelle kunstnerne og samfunnet. Som kompetansesenter, jobber kunstsentrene blant annet med Den Kulturelle Skolesekken og formidler oppdrag til kunstkonsulenter i kommunale og regionale kunst i offentlige rom-prosjekter.

Tilbakemelding på de foreslåtte avgrensingsreglene

For å sikre at midlene og utlysningene rettes mot kulturfeltet, mener NBK det er riktig at §4 har en avgrensning i forhold til idrett og friluftsliv. Men NBK mener det bør være en tilsvarende avgrensning i forhold til kulturvern. Her eksisterer det egne ordninger og de regionale kulturfondene bør utelukkende gå til samtidskultur.

Jamfør §3 i forskriften kan aktører som er registrert i Enhetsregisteret søke. For å unngå at kommuner kan søke tilskudd til gjennomføring av jubileum eller kulturaktiviteter som normalt ville ligget inne i kommunenes budsjett, bør det presiseres at kommuner kan ikke motta tilskudd.

Forskriften gir inntrykk av at fylkeskommunene kan unngå armlengdesorganer fordi det er kostbart og tidkrevende. Da kan resultatet fort bli at det legges til rette for «enkel» administrativ eller politisk behandling, som ikke krever kunstfaglige vurderinger og/eller fagfellelvurdering. En slik type forenklet behandling vil stå i sterk motsetning til ordningens formål om økt kvalitet på kulturtilbudet lokalt og regionalt.

Armlengdes avstand i fylkeskommunenes forvaltning (§9 og 10)

Vi forventer at det gjøres kunstfaglige vurderinger ved tildelinger (ref ny kulturlov), derfor må utlysningkriterier også være basert på kunstnerisk kvalitet. Vi mener at samarbeid mellom fylkeskommuner om «fordelingsutvalg» vil være mulig. Fylkeskommunene er organisert ulikt og har ulik kompetanse innenfor kulturfeltet. Et samarbeid over fylkesgrenser om en type fordelingsutvalg vil bidra til å bevisstgjøre og kvalitetssikring rundt tildelinger.

NBK mener at ordningen bør åpne for flerårige tilskudd. Dette vil gi større forutsigbarhet i drift og utvikling av aktivitet, noe som igjen fører til økt kvalitet på kulturen som blir tilgjengelig for publikum. Forutsigbarhet gjør at tilskuddsmottakerne kan planlegge langsiktige kulturprosjekter. Forskriften kan ikke være basert på at Regionale kulturfond er en midlertidig ordning.

De særskilte utlysningene må ivareta kunstnerisk frihet

Det er allerede stor konkurranse om midlene i eksisterende ordninger. Det er viktig å støtte allerede eksisterende aktivitet, og unngå at kunstnere stadig blir tvunget til å finne på «nye» prosjekter. For å stimulere til et fritt og mangfoldig kulturliv er det viktig at søknadskriteriene er mest mulig åpne.

Høringsnotatet gir en forståelse av at regionale kulturfond ikke skal erstatte allerede eksisterende støtteordninger til kultur i fylkeskommunene. Men vi ser allerede at det motsatte skjer, og at de regionale kulturfondene blir brukt som argument for de høyst reelle kuttene som har blitt gjennomført i fylkeskommunale budsjett i 2025.

Involvering og evaluering

Høringsnotatet etterlyser videre tiltak for å sikre involveringen til kultursektoren i forvaltning av ordningen. Regionale og lokale innspillmøter i regi av kommune og/eller fylkeskommune bør være en selvfølge. Slike møter kan også bidra til å fasilitere nettverksbygging og samarbeid blant kunstnere, frivillige og andre.

Størrelsen på de regionale kulturfondene er relativt små, og det reelle behovet er langt større. Fondene må økes på sikt. Det er fornuftig å legge opp til en evaluering av ordningen, som skissert. I vurderingen bør man ta med hvilke konsekvenser ordningen har hatt for de regionale kulturbudsjettene. Det er også viktig å vurdere hvorvidt ordningen har blitt en erstatning for andre regionale og statlige støtteordninger for kulturfeltet.

Geir Egil Bergjord
Styreleder i Norske Billedkunstnere